"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n,
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.
Subscription per year $4.00
Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"
газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
Видає Стоваришення "Українських Робітничих Вістей".
Передплата на рік $4.00
Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Непоміщених в газеті рукописів не звертається, хіба що дописуватель виразно зазначить, що бажає звороту свого рукопису на случай його непоміщення та залучить почтовий стемпель на його пересилку.

ЩО ТАКЕ "БАЛТИМОР ЕНД ОГАЙО ПЛЕН"

Серед робітників організованих в юнії, чи то в так звані інтернаціональні, чи в независимі або сецесійні, багато говориться тепер про так званий "Балтимор енд Огайо Плен" або "Балтимор енд Огайо Кооперейтив Плен." Провідники "інтернаціональних трейд-юній" майже всі агітують тепер, головно серед залізнодорожних робітників, взглядно серед робітників по залізнодорожних шапах, за приняттям цего пляну. Робітники, члени тих юній в Канаді, поділені за і проти нього, але здається більшість їх не розуміє ясно, що саме той плян означає.

Коротко кажучи, є це плян кооперації, або співділання організованих в трейд-юнії робітників з властителями-капіталістами, а зглядно з їхніми компанійними урядниками-завідателями, в цілі збільшення продуктивности працюючих робітників, точнішої і успішнішої їхньої праці, розуміється без жадних гідних уваги уступок в користь робітників, але на велику користь капіталістів. Робітникам дається право голосу в питаннях, якби то вони могли себе найкраще використати на користь їхніх визискувачів.

На основі цего пляну, сходяться ото час від часу представники робітників з представниками компаній і разом радять над тим, як треба повести роботу, скажім, в шапі, щоб робітники марнували як найменше часу в годинах праці, щоб зробили як найбільше роботи, що треба зробити, аби матеріялу нищилось як найменше, аби робота завжди була виконана на означений час і т. д. і т. д. Разом укладають відповідні пляни, що відтак з'обовязують робітників при праці.

Робітники ці пляни виконують, компанія зискує на ощаджених видатках і більшій продуктивности робітників, збільшає свої доходи і зиски, а робітники... тішяться, що з панами разом радять, як з себе більше сил витягнути. Жадного права голосу, що до росподілу плодів своєї праці вони не мають. Не мають права голосу і в справі віддалювання робітників з роботи або замкнення шапи. Не мають права назначування платні ні собі, ні компанійним урядникам, ані визначування проценту зисків компанії.

Правда, пани ласкаво можуть подавати їхнім представникам на спільних нарадах деякі рахунки, які вони самі виготовляють і відповідно фіксують, для того, мовляв, щоб показати робітникам, яка компанія бідна, що її треба допомогти ще інтензивнішою працею "зводити кінці до купи". Але це "панська ласка" і може вона служити лише для туманення робітників.

Правда й те, що на таких спільних "кооперативних" нарадах робітники можуть підносити такі справи, як про потребу вдержування чистоти в шапах то-що. Там-же й спільно рішають, що треба, аби робітники по годинах праці позамітали собі і почистили скрізь в шапах і буде чистота. І ідіотам між робітниками може це справляти потіху, що цей плян і для них корисний.

Оце й вся суть цего пляну. Зветься він "Балтимор енд Огайо Плен" тому, що заведено його вперше в шапах залізнодорожної компанії "Балтимор енд Огайо Рейлвей" в Злуч. Державах. На практиці вже виявилося, кому цей плян корисний. Направа одної льокомотиви при застосованню цего пляну у тої компанії коштує три тисячі доларів менше, чим коштувала попередно. А робітнича платня виносить пересічно стільки, що й перед заведенням цего пляну. Отже компанія тепер зискує на направі кожної льокомотиви три тисячі доларів. З цього ясно, що капіталістам цей плян дуже до вподоби.

Ґомперсові наганячі захвалюють цей плян і стараються завести його " на спробу" в Канаді в сієнарських шапах. Вони толкують навіть, що це ніби то є першим кроком до контролі залізниць робітниками. На ділі-ж, це є "контроля" робітників над самими собою в користь капіталістів, а собі на шкоду; це є плян добровільного підтримування робітниками розвалюючогося капіталізму.

Робітники будуть тоді дійсно контролювати залізниці, коли знищать капіталізм і його святу приватну власність та стануть самі їхніми властителями. Поки-ж залізниці, фабрики і пр. належать до капіталістів, поки існує капіталістичний лад, кооперація між робітниками і капіталістами ніколи неможлива, бо в них розбіжні інтереси. Капіталісти бажають видусити з праці робітників як найбільше надвартости і мати як найбільше зисків, а робітники, наоборот, хотять видерти від капіталістів з загарбаних ними плодів робітничої праці як найбільшу платню. Чи-ж можлива тут між ними якась кооперація?

Тільки обманці і капіталістичні наймити можуть брехати робітникам, що вище пояснюваний плян "кооперації" між робітниками і капіталістами є корисний для робітників. Свідомі робітники повинні пояснювати своїм менше свідомим товаришам значіння цего пляну та вказувати їм, що їхній ратунок лежить не в кооперації з капіталістами і піддержуванню капіталізму, а в боротьбі за знищення капіталізму і встановлення комунізму.

ГЕТЬ З НАШИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ ВСЯКИХ ШКІДНИКІВ.

До нашої редакції надходять дописи зі скаргами не деяких членів наших організацій. Оскарження дописувателів серіозного характеру, тільки не до редакції з ними слід звертатися, а вперше черґу до місцевих відділів, а остаточно до головних зарядів дотичних організацій. Порушуємо тут цю справу тому, щоб звернути на ню увагу місцевих і головних зарядів, а також і загалу членства наших організацій.

З Летбридж доносять нам, що деякі члени Стоваришення Укр. Роб. Дім пішли до праці; як страйколоми, або, як пишуть дописуватели, скебувати. Ми не знаємо, хто ці скеби і не хочеться вірити, щоб вони були членами котроїсь з наших організацій. Тому треба конше, щоб відділи Стов. У.Р.Д. дотичних місцевостей цю справу негайно розслідили. Якщо це правда, то таких членів належить без ваґань виключити з організації. В наших організаціях не сміє бути місця страйколомам.

З одного товариства в Манітобі, яке є членом Стов. У.Р.Д., повідомляють, що в них є член, який не може позбутися патріотичного чаду і виявляє свої "патріотичні почування" лайкою на портрети революційних пролетарських провідників і революційний робітничий рух. Для чого держить це товариство такого члена в своїх рядах, нам тяжко зрозуміти. Натомісць легко зрозуміти, що той член нароком стирчить в організації, щоб її тормозити а може й доносити своїм однодумцям, що в тій організації робиться.

Пора, товариші, взятися за провірення нашого членства і за чистку. Пора перестати потурати всяким киринникам, підозрілим одиницям, між якими часто трапляються шпіони або приятелі наших ворогів. Пора вичистити з наших організацій не тільки отих страйколомів, свідомих чи не свідомих союзників наших воротів, та й тих, що присмокталися до наших організацій задля своїх особистих мізерних цілей, але й усіх тих, що допускаються нечесних вчинків задля користолюбивости. Нам цего шкідливого елементу і ніякого хламу в організації не потрібно. Він шкодить нам, а не помагає. Толерувати його не можна.

Ми не потребуємо лякатися говорити про це отверто, бо ми вже виросли із цьої стадії, в якій тихцем завивається свої болячки. Тепер, коли потрібно, то ми повинні розжареним залізом їх випекти, щоб не затроювали наших організаційних організмів. Нехай всякий знає, що в наших організаціях є місце тільки чесним і щиро справі працюючих відданим робітникам та фармерам, робітницям та фармеркам. Шкідники в наших організаціях — гірше отвертих ворогів. Отже геть з ними з наших організацій. А на їх місце стараймося приєднати — і коли візьмемося до праці, то приєднаємо — десятки і сотки нових членів, що чесно і щиро стануть нам до помочі в боротьбі за освободження трудових мас з капіталістичної неволі.

З ПРИВОДУ "ЖИДІВСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ".

(Кореспонденція Ю. Тютюника до "У. Р. В.")

Польські жандарми нищать українську пресу. Знищено, розуміється, найненависнішу панам пресу, що стояла на сторожі інтересів працюючих мас Західної України. Редактори "Землі і Волі", "Нової Культури", "Впереду" і "Селянської Долі" в тюрмах. Про людське око Поляки все-ж дещо й залишили. Залищено "поважніші" трудовицько-угодівські ґазети "Діло", "Український Голос", "Наш Прапор"... "Поважні" редактори на волі. Здавалося-б що зараз, коли нема иншої преси трудовики повинні принаймі правдиву інформацію подавати про те, що діється в цілому світі, а на Радянській Україні особливо, не згадуючи вже про якусь там принципіяльну провідну лінію, що її має провадити кожний пресовий орґан, який справді претендує на повагу. На шпальтах отих "поважних" ґазетчин ми не побачимо того, чого мусять шукати гноблені Поляками українські маси. Зате бачимо довжезні статті дискусійного і недискусійного характеру про целібат, передруковані промови соймових Васильчуків і т. ин. Лише де-не-де здибує око інформацію про стан на Великій Україні.

Ми розуміємо, що для попівства справа целібату є над усе. Для тих, що снять себе "послами" хоч-би й до польського сойму, риторичні вправи є конечними. Але-ж треба щось дати і міліоновим масам працьовників Західної України. Чей-же ті маси потрібують правдивої інформації про життя своїх братів над Дніпром. Що правда, іноді з'являється в західно-українській пресі де-що цікаве і для мас — передрук з радянських українських ґазет. Та, подаючи трохи правди, редакції мають на увазі більше матеріяльний інтерес, ніж виконання елементарного обов'язку, бо до правдивої інформації обов'язково додають свої застереження. За те усяку брехню редактори охоче містять без будь яких застережень.

Візьмем приклади. У вищих школах Радянської України студіює ріжні науки коло пятидесяти тисяч молоді української національности — то є наша ґвардія! Українська радянська влада віддає українському театрові найкращі помешкання в Київі, Харкові та инших містах України, провадиться українізація державних і громадських установ та червоної армії — такими є факти. "То все не щиро" — додадуть редактори "Діла", подаючи вістку про ті факти.

Щирість гарна річ, але-ж треба її мати. Нам здається, що якраз отої щирости і не вистарчає західно-українським політикам, чи то пак, політикам взагалі, а редакторам "поважної" та "поміркованої" преси зокрема. Нехай нам вибачать "поважні" редактори, але маємо враження, що вони або занадто дурні або занадто підлі. Знаючи, що в політиці ніщо не робиться так собі для примхи, вони залюбки користуються відомостями і темами, що походять з арсеналу російських чорносотенців, а часом навіть і з польського багна. Не сміємо відмовити в талановитости російським чорносотенцям — досить пригадати знамениту погромну практику їхню, якій ніхто не дорівняв у цілому світі. Але з одного боку з того ще не слідує, що до них треба йти в науку, а з другого — не раз-у-раз талановиті вчителі мають талановитих учнів. І якраз в останньому не зовсім пощастило російським чорносотенцям. Ніби-то Поляки робують дорівнятися їм та ще Румуни пнуться. "Поважні" редактори, щоб і собі спробувати щастя на новій карієрі, теж і собі рішили втяти по вовчи. Маємо перед собою купу львівських та перемиських ґазет. Не відомо з якої причини найбільшу увагу присвятили ґазетярі — "жидівській републиці". Тема архиреакційного походження і цілком беспечна — польський прокуратор не конфіскує! Ото-ж "патріоти" з "Діла" і дали волю своєму обуренню. Де-ж там, — капосні більшовики додумалися до такої каверги, як утворення "жидівської републики" на південній половині України — конкурувати з Англійцями починають.

Конкуренція конкуренцією, а чому-ж було не порадитися перед тим правительству С.Р.С.Р. з Федорцівами, Охримовичами то-що? Справа занадто важлива—світове значіння має. А такі справи не можна вирішати без людей, що народилися, маючи на меті вирішувати світові проблеми. Одно слово, правительство С.Р.С.Р. зробило фатальну помилку, що може потягти за собою ще фатальніші наслідки — знані цілому світові політики — українські "патріоти" збожеволіють, якщо те не сталося вже з ними.

Та поза гумористикою справу треба розглядати ще й з иншої сторони. Той, кому було треба, пустив по світу провокаційну сензацію, "наша" преса Західної України ту сензацію підхоплює і починає "боронити" інтереси української нації... статтями погромного характеру. Не дивним буде, коли з того приводу Петрушевичі з Назаруками пошлють відповідні ноти рабінам усього світу та мексиканському урядові. А польська преса ("Kurjer Lwowski") виступила... в обороні Жидів! — серед "Ukraińców" (навіть не Rusinów!) шириться "fala antysemityzmu"...

Безбарвній пресі вільно дискредитувати себе до самісінького краю. Та не вільно того робити зі справою, яку ніби-то боронить і трудовицька преса. Ніхто не дав права 'Ділові', опріч польського прокуратора, дискредитувати українські маси Західної України, в імени яких вони виступають. Чому редактори "Діла" та инших орґанів преси не поставилися критично до очевидно провокаційної сензації? Адже-ж до українізації на Радянській Україні вони ставляться критично! Коли вже редактори, завдяки своєму кретинізму, повторили сензації про "жидівську републику", то невже у Львові та Перемишлі не догадається ніхто з лікарів оглянути напівбожевільних і покласти їх у ліжка? Дивнеє диво! І тяжко і соромно...

Маємо на Західній Україні міліони працюючих, що є обєктом страшного економічного визиску та політичного і національного гноблення зі сторони польських володарів. Сьогоднішна дійсність на Західній Україні є занадто похмурою. Працюючі маси мусять шукати виходу зі стану, в який запроваджено їх патентованими політиками, що лише на марсіян не орієнтувалися та не подавали на Марс високомудрих меморандумів. Молодша західноукраїнська інтеліґенція повинна піти з масами і вказувати певні шляхи до визволення. Коли-ж вона і на те не спромоглася-б, то її обовязком є подавати принаймі правдиву інформацію про те, що діється навкола, або... мовчати! Тоді маси самі будуть шукати шляхів і знайдуть їх, самі підуть на зустріч кращій будуччині. Ніхто не зможе примусити Охримовичів бути відважними, як ніхто також не може збільшити розуму людині, проте треба і можна примусити їх не грати в руку нашому ворогові, не провокувати західно-українських мас, не дискредитувати визвольних змагань нації працюючих.

Все-ж хотілося-б бути певним, що, ймучи віри з пальця виссаній провокації про проєкт утворення "жидівської републики", редактори ґазет виявили лише свою безмежну наївність і жахливу безкритичність. Тому хочеться гукнути так, щоб і вони почули:

— Більше обережности! Не сійте анархії, не помагайте ворогові. Слово є сильною зброєю, але лише в руках мудрих. Невміле використування тої зброї тягне за собою тяжкі наслідки, обєктом яких, на жаль, є міліони наших братів, що мучаться, стогнуть у шляхетській неволі.

Юрко Тютюник.

Харків, 14. мая 1924.

ЧИ РОБІТНИКИ ЛЮБЛЯТЬ СВОЮ ҐАЗЕТУ?

Я кажу, що так. Кажу з досвіду.

Хочете доказу?

Зараз.

В "Укр. Роб. Вістях" з 3. червня на четвертій сторінці є маленький допис. Маленький, бо всего лише 22 рядки. Маленький допис з далекої країни, з країни снігів і морозів — з Аляски. Дуже можливо, що мало хто доглянув цей допис, бо так далеко він "загнаний" в скромний куточок. В такий скромний, як скромним є самий допис.

Над дописом наголовок:

"Шічаґоф, Аляска", і підпис — "Дмитро Василюк".

Сам той робітник заїхав в далеку Аляску і "товчеться поміж чужими людьми, як той Марко по пеклі" — пише він. Але туди до него йдуть "Укр. Роб. Вісти" і "Робітниця", поклик до збирання передплати і пресового фонду.

В кого-ж збереш, коли довкола "чужі люде"? Хіба сам в себе.

Товариш так і робить. Збирає в себе $10.00 пресового фонду на "Укр. Роб. Вісти", $8.50 пресового фонду на "Робітницю" і $1.50 передплати на "Робітницю".

Це значить, що робітник любить свою ґазету. І тим більше її любить, коли довкола "чужі люде".

Робітнича ґазета тоді є йому найблищим і найдорощим товаришем. З нею він розмовляє, вона лучить його з орґанізованим робітництвом і він її за це любить. Вона є його учителем там, в далекій Аляски, і він відтам спішить її з допомогою.

Це також свідчить про його свідомість.

Може хто скаже: "Дав чоловік $20.00 на ґазету і за те його хвалять".

Ні, я зовсім не маю на думці тут когось хвалити. Я лише зазначую, що свідомий робітник, де-б він не був, ні на хвилину не забуває про свого найвірніщого товариша — робітничу ґазету. Не робить ріжниці, чи він є у Вінніпеґу і читає свою ґазету в день її виходу, чи він є в Алясці, де читає її аж місяць після її виходу. Він однаково її любить і дорожить нею. Один має змогу дати її $20.00, а другий $1.00 або $2.00. Але обидва вони люблять її однаково, бо вона служить їхнім інтересам.

І ні одна ґазета в Канаді не може цим похвалитися. Коли-б одній з українських патріотично-сектанських ґазет трапився такий читач, то вони-б його обставили хрестами на першій сторінці і наробили-б з приводу цего галасу. А для робітничої ґазети — це один з багатьох. Рубрика в рамцях п. н. "А наша армія зростає" — сама про це говорить. Ця рубрика і такі дописи, як від т. Василюка з Аляски — це найкраща відповідь туполобим ворогам.

І завдяки щирій любові робітників до своєї ґазети, вона може істнувати і розвиватися. А за цю любов, ґазета відплачується їм своєю орґанізаційно-освідомляючою працею.

Мусій.

ЧЕРВОНІ ІСКРИ.

"Як приємно живеться в Київі" — під таким наголовком "Кан. Українець" з 2. квітня помістив новинку про те, як в Київі увійшли до одної хати бандити, ограбили господарів, повечерали і пішли.

Навіть нікого не убили.

І "Кенедієн Французієн" хоче цим доказати, як то небезпечно жити в Київі під большевиками.

Чому то вельмишановний редактор не скаже... ну от хоч би, "як приємно живеться в Вінніпеґу" під тим зглядом?

А рабунки тут на деннім порядку.. Майже кожного дня з револьверами, по всім правилам бандитизму, нападають тут на банки, на крамниці, на приватних людей в їх мешканню і на вулиці...

А в кримінальній хроніці? Скільки там українських імен за морд, за бандитизм?

А Вінніпеґ три рази менший чим Київ! А в Вінніпеґу демократія, всюди релігійна братія!

А своїм рекордом кримінальстики і бандитизму демократичний Вінніпеґ далеко випередив большевицький Київ.

Однак патріотичні редактори українських ґазет бачуть аж в Київі, а не бачуть під носом.

* * *

— Ибо, пани малпують за нами — каже до мене один з товаришів.

Чому?

— А тому: ми пресовий фонд — вони собі пресовий фонд; ми премії передплатникам — вони собі. Чомусь аж бридко. Прийдеться нам підпринимати щось иншого!...

— Байдуже, товаришу, малпа не втне того, що чоловік. Та й кожний навіть їхній читач, побачивши їх поклики, скаже: "Дулю вам дам! Видумайте щось свого, оригінального, а то большевиків лаєте і у них переймаєте".

— Скаже?!

— Певно!

— Ну, то хай малпують.

* * *

А то ще одного разу Рипиндя заняла високонаплевательську позицію та такої встругнула:

> "Канадійський Українець" проголосив збірку на свій пресовий фонд "цучи за приміром других часописів в Канаді".
>
> Тобто котрих "других"? Ну, та "Українських Робітничих Вістей". Такби й сказати. Нехай большевики знають, що їх союзники від них вчаться". ("Укр. Голос" з 30 квітня.)

Отже так собі кепкує Рипиндя з "Кан. Українця", що той пішов за приміром "У.Р.В." і цим вона хоче сказати, що "К. У." є союзником "У.Р.В."

А в "Укр. Голосі" з 21. мая вже читаємо:

> "Від тепер на отсім місці будемо оголошувати імена всіх тих, що присилатимуть на Пресовий Фонд (ще й з великої букви) Укр. Голосу і кличемо, що хто лише може"...

Бачиш, кручена Рипинде, як то не годиться плювати проти вітру? А за приміром яких ґазет ти йдеш?

* * *

Рипиндя має приватних інформаторів, які інформують її, що "Українські Робітничі Вісти" збирають пресовий фонд.

В кожнім числі "У.Р.В." проголошують пресовий фонд, закликають товаришів до збирання, а Рипиндя собі тне оттакої:

> "Приватно поінформовано нас, що УРВісти... мають "пресовий фонд". Як з передплати грошей не стане, то вони тільки потиснуть за ґузик "пресового фонду" і зараз гроші посиплються їм, як Жидам на пустині манна з неба".

Покепкувала Рипиндя з "У. Р.В.", потім з "Кан. Українця", що, мовляв, той собі хоче "тиснути ґузика", а нарешті скрутилася нещасна, наче її засмоктало коло пупа і почала собі тиснути отого "ґузика пресового фонду".

Місяць тому назад, як "потиснула" і дала спокій. Дулю здорову витиснула.

А тепер нас "приватно поінформовано", що прийдеться Рипинді спідничку скидати, бо "народна ґазета" осталася без народу.

Тисни, Рипинде, ґузик прогресивний, ліберальний, або консервативний. Тисни ґузик тих, кому служиш.

Далеко ще, кажеш, до виборів? А ти проте тисни... Поплюй руки, впрись громадянкою в тризуб і тисни... Не витиснеш сама, то заклич до помочі "щиро-українського" Жида, хай поможе тиснути...

* * *

А то вам ще на заході Канади є якийсь свисток, що зве себе ґазетою, ще й фармерською. Пише, що виходить що тижня, а в дійсности виходить тоді, коли вдасться в панів дещо витиснути.

І це створіння, покивавши пальцем в чоботі на большевиків, давай і собі малпувати за ними. Вибрало майський комітет: з доктора, адвоката, горе-редактора і двох бизнесменів, та давай тиснути. А що пізно почали, то прогосили, що будуть тиснути аж до 10. червня.

Себе проголосили "народом", а до фармерів кажуть: дайте нам три тисячі доларів. Ні більше, ні менше, лише три тисячі. Инакше свисток шляк трафить. Так таки й кажуть. І можна вірити, що трафить, бо фармері грошей не дадуть. Бо вони вже починають розбиратися на "народних справах".

Куркуленко.

ДЕЛЕҐАТКА ЖІНОЧОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНИ.

На конґресі Інтернаціональної Жіночої Ліги миру й Свободи, що недавно відбувся у Вашінґтоні, були три делеґатки від України. Одна з них, т-ка др. Надія Суровцова, є постійною співробітницею "Робітниці" і від найблищого числа цего журналу починає друкувати свої враження і спостереження так з подорожі по Америці, як і з дороги в Америку та з самого конґресу. В семому числі "Робітниці" з 15. червня буде надрукована перша стаття цеї делеґатки про вашінґтонський конґрес.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісти".